

DE BOEMERANG EN DE BLIKSEM

Het zijn bizarre tijden. Het luchtverkeer vrijwel stilleggen? Geen files op de snelwegen? Het uitgaan tot een minimum beperken? Lang leek dit onmogelijk. Nu is het onmogelijke onvermijdelijk geworden.

Het coronavirus zorgt ervoor dat we ons allemaal moeten aanpassen aan een nieuwe situatie. Veerkracht tonen, heet dat dan. En ik merk in gesprekken dat diezelfde veerkracht ook kan bijdragen aan het met meer daadkracht invulling geven aan duurzame ontwikkeling. Maar klopt dat wel?

Corona overkomt ons. Dat vereist inderdaad veerkracht. In de zin van *responsiveness*. Er gebeurt iets en we moeten er op reageren. Als metafoor past het bij de bliksem: *struck by lightning*. Net als

tsunami's, vulkaanuitbarstingen en aardbevingen. En hoeveel hebben bijvoorbeeld de laatste tsunami's bijgedragen aan een betere omgang met onze duurzaamheidsvraagstukken? Na het tonen van de veerkracht, ging het over het algemeen snel weer terug naar *business as usual*. Duurzaamheidsvraagstukken zijn anders. Ze vereisen ook veerkracht, maar meer in de zin van *responsability*. Verantwoordelijkheid nemen voor iets dat we mede zelf veroorzaken. Daar past een andere metafoor bij: de Boemerang. Extreem weer overkomt

ons niet, we hebben het mede veroorzaakt. Armoele in de wereld is geen bliksem, het is de uitkomst van de wijze waarop we de economie hebben georganiseerd. En hetzelfde geldt voor de andere *Sustainable Development Goals* (SDGs). Mogen we dan wel verwachten dat de veerkracht die we nu ontwikkelen om met de bliksem om te gaan, ook helpt om de gevolgen van een boemerang op te

vangen? Misschien.

'Never let a good crisis go to waste' is een beroemde uitspraak van Winston Churchill. Kan de huidige crisis ook tot duurzame ontwikkeling leiden? Wellicht, maar dan moeten we wel de onderliggende oorzaken aanpakken. Immers, het verleggen van zijn koers begint bij het gooien van de boemerang. Maar wat als zijn koers wijzigt doordat de bliksem inslaat? In de metafoor kan dat wel degelijk tot een andere route voor de boemerang leiden. Is dat ook niet wat we om ons heen zien gebeuren? Door de coronacrisis leren we weer hoe belangrijk zorg, schoonmaak, voedsel en onderwijs zijn. Kan die waardering ertoe leiden dat respect en waardering weer vanzelfsprekend worden in die sectoren? Bijvoorbeeld doordat organisaties die respect en waardering al langer als uitgangspunt voor hun bedrijfsvoering nemen – zoals Hago Next (schoonmaak), FoodVia (Horeca), Buurtzorg (thuiszorg), Eosta (landbouw), Stichting Schooldag voor de Duurzaamheid (onderwijs) en JP Van den Bent (zorg) – de wind in de zeilen krijgen? En breder, dat het steeds belangrijker wordt om te sturen op de purpose van organisaties, want waarom zouden we bij de wederopbouw van onze economie ruimte laten voor bedrijven waarvan de toegevoegde waarde onduidelijk is? Mijn hoop en houvast in deze onzekere tijden is dat ik ervan overtuigd ben dat de bliksem ook invloed kan hebben op de koers van de boemerang. In welke mate dat gaat gebeuren, is aan ieder van ons. 'A person's true character is often revealed in time of crisis or temptation. Make sure that you have what it takes to be your best in such times' – Paul TP Wong

André Nijhof is hoogleraar Sustainable Business & Stewardship aan Nyenrode Business Universiteit.

